

КОМП'ЮТЕРИЗАЦІЯ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ

Практика свідчить, що облікові дані можуть бути неточними через допущення помилок або умисне викривлення. Управлінські рішення, прийняті на основі їх використання теж характеризуватимуться суб'єктивністю. Для подолання цієї проблеми важливо досягти чіткої відповідності, правдивості та неупередженості облікової інформації. Одним з важливих важелів уможливлення виконання такого завдання є налагодження ефективної системи внутрішнього аудиту.

Актуальність та ефективність його застосування в сучасних умовах посилюється наявністю й активним використанням сучасної комп'ютерної техніки. Вона дозволяє без надмірних витрат автоматизувати низку контрольних процесів. Це дає змогу оперативно отримувати результати контролю та вживати відповідні управлінські заходи, спрямовані на усунення недоліків як в обліку, так і в процесі діяльності суб'єкта господарювання.

У зв'язку з відсутністю єдиної позиції з питань регулювання та організації системи внутрішнього аудиту в умовах комп'ютерного середовища існує об'єктивна потреба у вирішенні цієї проблеми на теоретичному рівні.

Аналізуючи сучасний стан автоматизації аудиторської діяльності в Україні, інший науковець – Б. В. Кудрицький, виявляє та характеризує існуючі проблеми, а також вносить пропозиції щодо їхнього вирішення. Основною причиною недостатньої якості та ефективності комп'ютеризації цей автор вважає те, що досі головними засобами автоматизації аудиторської діяльності в Україні все ще залишаються MS Word та MS Excel, використання яких не дуже далеко вийшло за рамки калькулятора та друкарської машинки [1, с.320, 322].

Орієнтація на прикладний характер є найбільш бажаним результатом досліджень. Справедливо визнати, що в останні роки така мета ставиться багатьма вченими, як найвищий пріоритет і результатом є розробка низки практичних моделей комп'ютеризації аудиту для суб'єктів різних галузей. Основою таких розробок виступає оцінка можливостей існуючих програмних продуктів, обґрунтування шляхів їх удосконалення з позиції виконання процедур аудиту (контролю), формалізація аудиторських процедур і рішень завдань контролю.

Врахування потреби конкретних суб'єктів у формуванні та використанні оптимальної системи внутрішнього аудиту вимагає проведення попередньої оцінки вихідного технічного, програмного та правового забезпечення. Відсутність теоретичних засад здійснення такої оцінки, зокрема обґрунтування її послідовності, критеріїв потребує пошуку відповідних наукових рішень.

Правильно обрані критерії оцінки сприятимуть виробленню оптимальних варіантів аудиту, в основі яких лежать реальні вихідні умови конкретного підприємства. Більш предметні дослідження, зокрема, пов'язані з обґрунтуванням та вибором критеріїв оцінки, повинні здійснюватися, як уже зазначалося, з урахуванням специфіки суб'єкта господарювання. Проте загальні рекомендації, прийнятні для всіх підприємств полягають у такому:

- для здійснення оцінки технічного забезпечення розвитку аудиту на основі комп'ютеризації слід використовувати SWOT-аналіз;
- оцінка програмного забезпечення вимагає дослідження існуючих можливостей та придатності й гнучкості програмного продукту, який використовується підприємством для ведення обліку до його доповнення з метою рішення контрольних задач;
- задля раціонального кадрового забезпечення слід встановити можливості виконання контрольних функцій з мінімальною зміною структури працівників (прийнятним є також варіант розширення функціональних повноважень бухгалтерських працівників на засадах додаткової оплати в межах чинного законодавства) [3].

Акцент на ефективності аудиту органічно впливає з сучасних потреб оптимізації діяльності на засадах максимального використання усіх наявних можливостей. Окрім того, комп'ютеризація аудиту має низку власних переваг щодо формування неупередженої інформації для прийняття управлінських рішень. Загальна ефективність вжитих заходів (в тому числі запровадження внутрішнього аудиту, реалізація рішень, прийнятих на основі його даних, а також їхні результати) має формуватися як інтегрований показник.

Тому справедливим є твердження, що з розвитком аудиторської діяльності виникає необхідність розробки методологічної бази комп'ютеризації процесу аудиту. А основними факторами, які обумовлюють відхилення фактичних даних від запланованих є: відсутність вхідних документів чи інших документальних свідчень про факти господарської діяльності; незадовільний рівень надійності внутрішнього контролю в середовищі електронної обробки даних ЕОД;

відсутність впевненості у надійності облікових програм клієнта та систем захисту інформації упродовж періоду, за який проводять аудиторську перевірку; можливість підвищення ефективності роботи з допомогою аудиторських комп'ютерних засобів [2, с.202].

Загальновідомі переваги комп'ютеризації аудиту (зниження затрат часу, коштів, багаторазове використання результатів і можливість швидкої їхньої передачі різним зацікавленим внутрішнім користувачам), на жаль, до сьогодні не є переконливим аргументом для низки суб'єктів господарювання. Причин такого становища багато і вони активно дискутуються та обговорюються в наукових колах. Основна з них – неготовність використання більш складних аналітичних методів для виявлення чинників і напрямів підвищення ефективності діяльності.

Література:

1. Адамик О.В. Аудит технічного забезпечення КСБО // Матеріали ІІІ Міжнародної науково-практичної конференції «Обліково-аналітичне забезпечення системи менеджменту підприємства». – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2017. – С. 11-12
2. Адамик О.В. Інформаційні системи і технології в обліку й аудиті. – Тернопіль: ТНЕУ, 2017, 2017
3. Адамик О.В. Розмежування понять «автоматизовані», «комп'ютерні» та «інформаційні» системи бухгалтерського обліку // Економічний аналіз: зб. наук. праць. – 2016. – № 26 (1)
4. Кудрицький Б. В. Комп'ютеризація аудиторської діяльності в Україні: проблеми та шляхи подолання / Б. В. Кудрицький // Фінанси, облік і аудит. –2011. – № 18. – С.320-327.
5. Проблеми і перспективи розвитку аудиту в Україні [Текст] : монографія / М. С. Пушкар, Я. В. Мех, Р. Р. Кулик [та ін.] ; за заг. ред. М. С. Пушकारя. – Тернопіль : Карт-бланш, 2012. – 220 с.
6. Саченко С. І. Комп'ютеризований внутрішній аудит: оцінка вихідної бази та алгоритмізація. / С.І.Саченко// Глобальні та національні проблеми економіки. Випуск 7. Вересень 2015 р. – С.884-887.